

РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Коробович Людмила

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Рубан Віра

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки, обліку і фінансів
Відокремленого структурного підрозділу
ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Рівненський інститут
м. Рівне, Україна*

України поетапно входить до світового простору, інновації та модернізація освіти виявили наявність істотних суперечностей між потребами часу та реальним упровадженням інноваційних підходів до управління закладами освіти. Над питаннями впровадження нових підходів до управління закладами освіти працюють вітчизняні науковці В. Алфімов, Г. Артюх, Т. Боголюб, Л. Даниленко, Г. Дмитренко, Л. Карамушка, В. Крижко, Н. Коломинський, В. Луговий, Є. Павлютенков. Основні стратегічні завдання розвитку процесу управління освітою визначені у Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті: «перехід від державного до державно-громадського управління, чітке розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління, забезпечення самоврядування навчально-виховних закладів і наукових установ, утвердження у сфері освіти гармонійного поєднання прав особи, суспільства й держави» [1].

Наукове обґрунтування нової системи управління освітою, розробка інноваційних моделей, механізмів управління освітою на всіх рівнях: державному, регіональному, муніципальному є одним зі шляхів реалізації цих завдань.

Найбільш ефективними вважаються стратегії розвитку суспільства орієнтовані на регіональний розвиток. Найефективніший спосіб забезпечити реальне майбутнє для людей, які потребують роботи, – це навчання, пов'язане з економічним майбутнім регіону, в якому живуть люди, для роботи в перспективних галузях економіки. Зростання уваги до регіональних аспектів соціального й економічного розвитку зумовило

переоцінку традиційних факторів розвитку регіону, переосмислення завдань і функцій діяльності закладів освіти в сучасних умовах, набуття освітою особливого значення як рушійної сили позитивних і якісних змін на певній території. Регіоналізація є однією з сучасних тенденцій у світовому та національному освітньому просторі. Особливості соціального та економічного розвитку кожного регіону України зумовило переоцінку діяльності освітніх округів, переосмислення їх функцій, набуття ними особливого значення як рушійної сили позитивних та якісних змін у регіональній системі загальної середньої освіти.

Освіта стає єдиним поліфункціональним комплексом, який через навчання (дидактичну підсистему освіти), виховання (педагогічну підсистему освіти) й розвиток громадян забезпечує різні галузі економіки держави кваліфікованими кадрами, створення нових технологій, наукові дослідження.

Регіональна освітня система, як системний об'єкт управлінської діяльності, повинна мати: компоненти, що утворюють систему; інтегративні якості, якими не володіє жоден з її окремо взятих компонентів; внутрішню структуру – певні зв'язки між елементами; функціональні характеристики системи та її компонентів; комунікативні властивості, які проявляються у взаємодії з системами іншого порядку і з середовищем.

В умовах проведення реформи децентралізації в Україні, суть якої полягає у «формуванні ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян» змінюються акценти ролі і значення регіонального управління, в якому регіон виступає адміністративно-територіальною одиницею – область, район, місто. Необхідність регіоналізації, у тому числі й освітньої галузі, викликана ростом масштабів суспільного виробництва, ускладненням управління й зменшення можливості враховувати на державному рівні особливості кожної адміністративно-територіальної одиниці [3].

Зростання уваги до регіональних аспектів соціального й економічного розвитку, діяльності освітніх округів зумовило переоцінку традиційних факторів розвитку регіону, переосмислення завдань і функцій діяльності закладів освіти в умовах освітнього округу, набуття округною освітою особливого значення як рушійної сили позитивних і якісних змін на певній території. У цих умовах виникає потреба дослідження кардинальних змін функціонування навчальних закладів як суб'єктів освітнього округу, чіткого визначення завдань освітнього округу, змісту його функцій, рівня їх виконання, чинників, що сприяють посиленню їх впливу на розвиток усіх сфер територіальної громади. В дослідженнях науковців Беха О., Ващенко Л., Громова В., Осадчого І. та керівників регіональних освітніх підрозділів та структур відображено впровадження

освітніх округів. Вивчення питань про повноту і системність досліджень напрямів перетворювальної дії освіти на суспільство, змінення рівня впливу освіти на галузі та різні сфери є результатом регіоналізації.

Найважливіша роль у процесі організації та регулювання відводиться раді освітнього округу, члени якої подають пропозиції органів управління освітою щодо перерозподілу навчальних годин між навчальними закладами — суб'єктами округу, організації навчально-виховного процесу, маршрутів шкільних автобусів, що забезпечують підвезення учнів і педагогічних працівників до місця навчання, роботи, діяльності міжбібліотечного абонементу для тимчасового перерозподілу та формування бібліотечних фондів. Рада також координує проведення виховної роботи з метою ефективного використання наявної матеріальної бази суб'єктів округу для позаурочної, гурткової, секційної роботи, організації дозвілля дітей, учнів, вихованців та їхніх родин; сприяє діяльності соціальної, психологічної і логопедичної служби; координує разом із районним (міським) методичним кабінетом (центром) науково-методичну роботу, спрямовану на організацію надання навчально-методичних консультацій працівникам суб'єктів округу, удосконалення діяльності методичних об'єднань, інших структурних підрозділів суб'єктів округу, співпрацю з вищими навчальними закладами, закладами післядипломної освіти та закладами культури; звітує про свою діяльність на загальних зборах працівників [4].

Сучасний менеджмент в освіті стає наукомісткою сферою діяльності й у все більшому ступені потребує високого професіоналізму та різнобічних знань (соціально-адекватного менеджменту, кадрового менеджменту, освітньої, педагогічної та дидактичної інноватики, інноваційного менеджменту, методичного менеджменту). В забезпеченні розвитку регіону роль освіти є багатовимірною, яку можна розглядати відповідно до напрямів взаємодії регіональних освітніх систем з іншими підсистемами регіону: економічною, соціальною, науково-інноваційною, екологічною, культурною та підсистемою територіального управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну доктрину розвитку освіти :Указ Президента України від 17 квітня 2002 року N 347/2002 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
2. Алфімов В. М. Регіоналізація як тенденція розвитку сучасних освітніх систем <https://doi.org/10.31474/2077-6780-2019-1-4-12>.
3. Публічне управління регіональними освітніми системами в Україні : монографія / О. В. Поступна. Харків : ТОВ «Оберіг», 2021. 400 с.
4. Про затвердження Примірного положення про освітній округ: Наказ Міністерство освіти і науки України, від 05.04.2006 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0267290-06#Text>